

Institutt for lærerutdanning

Fordypningsoppgave 2021

Femteklassingers opplevelser av nyheter gjennom NRK Supernytt

MGLU3111: Lokaldemokrati, politisk deltakelse og forskningsmetode i
skolefaget samfunnsfag (1-7)

Marina Røer Bjørnerud
Vår 2021

INNHold

Sammendrag	2
Innledning	3
1. Barn i mediene og NRK Supernytts rolle i samfunnet	4
1.1 NRK Supernytt som nyhetsprogram	4
1.2 Engasjement rundt nyheter	5
1.3 Forståelse og nyhetsformidling til barn	5
1.4 Sårbare barn og skremmende nyheter	6
1.5 fellesskapsfølelse og den unge samfunnsborgeren	7
1.6 Oppsummerende teori	7
2. Kvalitative elevintervju	8
3. Analyse og drøfting	10
3.1 Hvordan opplever barn potensielt skremmende nyheter?	10
3.1.1 Forståelsen av barnenyheter	10
3.1.2 Betyggende strategier	11
3.1.3 Skummelt eller ikke?	12
3.1.4 Barn får med seg nyheter uansett	12
3.1.5 Oppsummerende	13
3.2 Hvordan forstår barn nyheter?	14
3.2.1 Barnevennlig språk	14
3.2.2 Barnekilder og troverdighet	14
3.2.3 Oppsummerende	15
3.3 Hvordan engasjerer barnenyheter?	15
3.3.1 Ønske om mer nyheter på supernytt	15
3.3.2 Unødvendige spalter i programmet?	16
3.3.3 Kjedelige og spennende nyheter	17
3.3.4 Viktigheten av nyheter	18
3.3.5 Oppsummerende	18
3.4 Bidrar barnenyheter til en økt Fellesskapsfølelse?	19
3.4.1 Barns rolle i samfunnet og politikk	19
3.4.2 Pedagogisk plikt	20
3.4.3 Oppsummerende	20
4. Konkluderende refleksjoner	21
Referanser	22
Vedlegg 1	23

SAMMENDRAG

I denne oppgaven belyses problemstillingen; *hvordan opplever fire femteklassinger nyheter, formidlet gjennom NRK Supernytt?* For å bistå i besvarelsen tilhører fire underspørsmål som dreier seg om barnas forståelse av nyheter, barnas engasjement rundt nyheter, hvordan potensielt skremmende nyheter påvirker barn, og om nyheter bidrar til en fellesskapsfølelse. Til besvarelse av problemstilling har jeg gjennomført tre kvalitative intervjuer av fire elever i femteklasse. I tillegg benyttet meg av en abduktiv metode og anvendt teori som baserer seg på barnas plass i nyhetsbildet, skremmende nyheters påvirkning på barn, og hvordan barnas inkludering i den offentlige sfæren kan bidra til økt demokratifølelse.

De mest sentrale funnene er hvordan informantene forholder seg til nyhetene vist gjennom NRK Supernytt på ulike måter. Enkelte ønsker en større nyhetsoppslutning i programmet, og anser dominansen av myke nyheter som overflødig. Disse funnene støttes av tidligere forskning, herav Lorgen sin doktorgradsavhandling fra 2019 om «Nyheter for barn og forestillinger om barndom». Det viser seg gjennom denne forskningen at barn og unge har samme behov som voksne til å være oppdaterte på nyheter, og det er grunner for å følge med på det som skjer i verden.

INNLEDNING

Opplysning er blitt hverdagskost i et medieorientert samfunn. Forankret i Barnekonvensjonen artikkel 17, har barn og unge rett til tilgang på ulik informasjon fra både nasjonale og internasjonale medier. I en stadig mer mediedominerende hverdag kan medieinnhold ha en viktig rolle for dannelse av samfunnsborgeren, og parallelt med den nye læreplanen, LK20, er dette årsaker til at jeg ønsker å undersøke nærmere på elevenes subjektive opplevelser overfor nyheter, med utgangspunkt i nyhetsprogrammet fra NRK, Supernytt. Supernytt er et nyhetsprogram spesielt tilpasset for barn mellom åtte og tolv år, med hensikt å gi innsyn i nyhetsbildet, fortalt på en barnevennlig måte. Nyhetsprogrammet har hatt en sendetid på elleve år, og begynner å bli integrert i mange av barns skolehverdag. Det viste engasjementet blant elever i praksis gjør at jeg ønsker å undersøke temaet dypere, og derfor lyder oppgavens problemstilling som følger; *Hvordan opplever fire femteklassinger nyheter, formidlet gjennom NRK Supernytt?*

Tidligere forskning viser til at barn og unge ønsker større tilgang på nyheter, og at de også har et ønske om å holde seg oppdaterte på det som skjer i verden, på lik linje med voksne. Samtidig er det forsket på hvordan barn skal skånes for potensielt traumatiserende hendelser. Mine undersøkelser viser til samme problematisering, men gjennom kvalitative intervjuer har elevene i denne undersøkelsen mulighet til å fortelle sin oppfatning av nyhetsbilde.

Med utgangspunkt i det som formidles gjennom Supernytt vil formålet være å undersøke hvordan elever forholder seg til nyheter. For å belyse ulike vinkler av problemstillingen vil jeg også undersøke fire underspørsmål: Hvordan engasjerer barnenyheter? Hvordan opplever barn potensielt skremmende nyheter? Bidrar barnenyheter til en økt fellesskapsfølelse? Hvordan forstår barn nyheter? Oppgavens teori og analyse er dermed delt inn med utgangspunkt i disse underspørsmålene, før til slutt jeg presenterer de viktigste poengene i konkluderende refleksjoner.

Linn Catrin Lorgen skrev i 2019 en doktorgradsavhandling om tematikken nyheter for barn, hvor hun har intervjuet en rekke elever i ulike aldre angående Supernytt. I tillegg tar hun opp Supernytts strategier i nyhetsformidling og virkning de ønsker å ha på barn. Mye av det Lorgen presenterer fungerer supplerende til min problemstilling, og jeg vil diskutere mine funn i lys av det hun har funnet ut. Jeg anvender også annen litteratur på samme tema, og trekker inn flere forskeres undersøkelser i teoridelen. Soilikki Vettenranta skrev i 2017 en bok som presenterer krig og katastrofer i media, her har jeg hentet ut delen av problemstillingen som fokuserer på barn og unge i nyhetslandskapet.

Jeg har benyttet meg av en kvalitativ metode, ved å gjennomføre fire elevintervjuer. Oppgaven tar det Johannesen, Tufte og Christoffersen (2016, s. 169) omtaler som et fenomenologisk synspunkt, siden jeg vektlegger en subjektiv oppfatning av elevenes syn på nyheter.

1. BARN I MEDIENE OG NRK SUPERNYTTETS ROLLE I SAMFUNNET

Nyheter defineres som hendelser formidlet for publikum, av journalister gjennom forskjellige medier (Lyngve, Syvertsen, & Orgeret, 2018). Barnas rolle i mediene har utviklet seg, og flere ulike perspektiver fremheves i forskning om barn og nyheter. I denne teoridelen vil jeg først presentere hovedmoment ved NRK Supernytt, før jeg går inn på de ulike perspektivene jeg har valgt ut. Fokus i denne oppgaven vil være å se sammenhengen med barns engasjement til nyheter, barnas forståelse av nyheter, hvordan potensielt skremmende nyheter påvirker den unge seeren, og fellesskapsfølelsens utvikling for den unge samfunnsborgeren.

1.1 NRK SUPERNYTT SOM NYHETSPROGRAM

Nyhetsprogrammet har blitt et populært innslag i skolehverdagen. Programmets formål er å formidle nyheter på en trygg og interessant måte, slik at barn forstår innholdet (NRK, 2019). Supernytt har en varighet på rundt åtte minutter, og inneholder ulike spalter gjennom programmet. De forskjellige spaltene har kortere eller lengre innslag, med ulikt innhold for hver ukedag. Myke nyheter er dominerende gjennom en nyhetssending, altså nyheter som sport, underholdning, kjendiser og forbruker (Lorgen, 2019, s. 106). Kategoriene med harde og mellomharde nyheter er mindre fremtredende i programmet. Harde nyheter kan regnes som politikk, økonomi og samfunnsliv, mens mellomharde nyheter er nyheter som nylig har skjedd (Lorgen, 2019, s. 106). Lorgen (2019) hevder at dyr er den største kategorien innenfor kategorien kultur og underholdning med 32%, i 2016. Videre beskriver hun at dyr kan virke svært appellerende for barn og unge. Samtidig stiller hun spørsmål ved at det ble vist flere innslag av dyr enn politikk på Supernytt gjennom 2016 (Lorgen, 2019, s. 109). Politikk er fremtredende i andre nyhetsmedier, særlig Dagsrevyen, og informasjonen om politikk kan virke avgjørende for den enkeltes samfunnsborgers mulighet til å hente relevant informasjon, og på den måten ta beslutninger i valgsammenheng. Ved Stortingsvalg i 2017 var politikk mer fremtredende i nyhetsbildet, og seerne til Supernytt hadde mulighet til å sende inn spørsmål til appen «svar-o-meter» (Lorgen, 2019, s. 112).

Supernytt benytter seg av et bredt fargespekter, med unge programledere. Sammenlikner man fargebruken til Dagsrevyen og Supernytt har Dagsrevyen benyttet seg i større grad av nøytrale og kaldere farger, enn det Supernytt har (Lorgen, 2019, s. 102-103). Farger brukes for å signalisere at programmet er ment for barn (Lorgen, 2019, s. 103). De unge programlederne har på seg hverdagslige klær, i motsetning til Dagsrevyen hvor programlederne har en mer formell kleskode. Ved å sette inn unge programledere kan Supernytt igjen bekrefte at de er henvender seg til et yngre publikum.

1.2 ENGASJEMENT RUNDT NYHETER

Nyhetsprogrammet skal dekke temaer som kan være utfordrende for barn å forholde seg til, samtidig som det skal informere og virke engasjerende (Nesheim, 2018, s. 43). Det å tidlig bli kjent med nyhetssjangeren kan bidra til øving i kritisk refleksjon og bevissthet overfor medieinnhold (Nesheim, 2018, s. 58).

En forutsetning for å engasjere andre er inkludering. Lorgen (2019, s. 25-26) viser til forklaringer om at barn utelukkes fra den politiske sfæren i samfunnet, som kan føre til en lav interesse for nyheter blant barn. Et av grunnene hun peker på er den manglende påvirkningen barn har på de politiske avgjørelsene som påvirker deres hverdag. Magnesen (2016, s. 72) undersøkelser viser noe annet, fordi hun henvender seg til at mange barn liker å holde seg oppdatert på det som skjer i verden. Av argumenter har hun hentet fram to setninger til å beskrive motivasjonen barna har til å være oppdaterte, og viser at det ikke er så ulikt fra voksnes forklaringer: «for å følge med på det som skjer rundt meg» og «forstå hva nyheter kan bety for meg» (Magnesen, 2016, s. 22). Med andre ord så er flere barn like motiverte som voksne til å følge med på nyhetene.

Hvordan nyhetsprogrammet skaper engasjement hos barn og unge er vesentlig for at de skal fortsette med å holde seg oppdatert. Supernytt har tatt avstand fra nyhetsinnslag barn kan oppfatte som utfordrende. Samtidig er det viktig å påpeke at inkludering skjer gjennom grundige forklaringer.

1.3 FORSTÅELSE OG NYHETSFORMIDLING TIL BARN

Ved hjelp av ulike virkemidler og strategier, henvender Supernytt seg til barn på et språk de forstår. Et slikt språk bidrar til at barn og unge kan orientere seg i forskjellige saker i samfunnet. I NRKs årsrapport fra 2019 forklares formålet nyhetsprogrammet har hatt over flere år:

«Supernytt har gjennom mange år vært en sentral nyhetskilde for barn mellom 8 og 12 år. Her blir viktige nyheter laget og forklart på barns premisser. Barna er selv aktivt med i nyhetene og målet er å utvikle barns interesse for samfunnsspørsmål og nyheter.» (NRK, 2019)

Resultater fra Magnesen (2016, s. 75) viser til at det kan oppstå misforståelser når barn leser nyheter, både på voksen- og barnenyheter. Det er derfor viktig med et nyansert og tilrettelagt språk. Nesheim (2018, s. 57) argumenterer også for at nyheter for barn bør presenteres gjennom grundige forklaringer, på et språk barna forstår. For å tydeliggjøre at programmet er ment for barn benytter Supernytt seg av yngre programledere som bruker et uformelt språk i henvendelser til seerne (Lorgen, 2019, s. 118). I tillegg legges det vekt på å fremheve nyhetskilder fortalt av barn og unge mellom 0-18 år, som fører til mindre fremtredende elite kilder som organisasjoner, politikere m.m. (Lorgen, 2019, s. 115). Nesheim (2018, s. 52) har undersøkt kildefordelingen på Supernytt, og fant i 2015 at 37,2 % av innholdet som presenteres er kildeført gjennom barn. I undersøkelsene gjort av

Lorgen (2019, s. 236), hevder barna at det er viktig å følge med på nyheter, og gjennom Supernytt er det enklere siden språket er forståelig.

Supernytts dominans av myke nyheter bidrar, ifølge Lorgen (2019, s. 236), til at nyhetene kan oppfattes useriøst. Videre forklarer hun at et høyt fokus på betryggende strategier og beskyttelse kan føre til at nyhetene som presenteres mister konteksten. Magnesen (2016, s. 22) beskriver samme problemstilling ved at produsentene formidler på en mer appetittvennlig måte, heller enn å fokusere på det «forståelige».

1.4 SÅRBARE BARN OG SKREMMENDE NYHETER

Lorgen (2019, s. 152) har hentet informasjon om at det er flere som mener barndommen er en idyllisk og problemfri periode, som ikke bør påvirkes av nyheter. Nesheim (2018, s. 46) bekrefter dette synspunktet, med at barn tidligere skulle beskyttes fra realitetene i det voksne liv.

Det er ikke ukjent at barn blir skremt lettere enn en voksen person, så det ble viktig å vise nyheter som både er informative men samtidig skånsomme for barn. Det er med andre ord en balansegang mellom å informere barna uten å virke skremmende (Rosenborg, 2018, s. 6). Lorgen (2019, s. 19) viser til internasjonale studier som tilsier at barn kan oppleve frykt i møte med nyhetsinnhold. Vettenranta (2017, s. 21) henvender til samme problemstilling ved at unge kan se fremtiden som truende og problematisk, særlig siden medier ofte bare presenterer problemer, uten tydelige løsninger. Videre forteller hun at nyhetene kan oppleves overveldende for mange unge, fordi de ikke har lært passende mestringsstrategier (Vettenranta, 2017, s. 24).

Likevel vil det ikke være mulig å skjerme barna fra nyhetene, og Vettenranta (2017, s. 40) beskriver det gjennom den økende integreringen av sosiale medier i samfunnet. Redaksjonen i NRK Supernytt hevder de tar i bruk betryggende strategier for å dempe frykt (Lorgen, 2019, s. 21). Videre viser redaksjonen til samme synspunkt om at barn uansett vil få med seg nyhetsbilde, og at det derfor er avgjørende med hvordan formidlingen foregår. Lorgen (2019, s. 21) uttaler «Supernytt skal dempe frykt, ved å gi grundig informasjon». Videre påpeker hun at mellomharde nyheter kan føre til at barn tilegner seg overdrevne antakelser om graden av risiko som befinner seg i samfunnet (Lorgen, 2019, s. 160).

Opplevelsen av potensielt skremmende nyheter kan være overveldende for barn og unge, som ikke har tilegnet seg passende mestringsstrategier. Ifølge forskning vil det være viktig med en balansegang i formidlingen av skremmende nyheter.

1.5 FELLESKAPSFØLELSE OG DEN UNGE SAMFUNNSBORGEREN

Barnas involvering i nyhetene har utviklet seg bare de siste ti årene. Tradisjonelt sett har nyhetene omtalt *om* barn i nyhetene, heller enn å henvende seg *til* dem (Rosenborg, 2018, s. 2). Rosenborg (2018, s. 5) argumenterer for at barnenyheter settes i sammenheng med samfunnsoppdraget offentligheten har overfor barn, i henhold til FNs barnekonvensjonens rett til barn og unges medieopplysning. I den forbindelse lages det egne nyheter for barn, også kalt barnenyheter. NRK lagde derfor en alternativ nyhetssending med et formål om å inkludere barn og unge i det samfunnet de bor i (Nesheim, 2018, s. 45).

Aalberg og Elvestad (2012, s. 81) hevder at medias oppgaver må ses i sammenheng med kravet samfunnet har om ytringsfrihet. Media skal derfor formidle fritt, og legge til rette slik at befolkningen danner et subjektivt grunnlag til de ulike samfunnsspørsmålene. Det er derfor en forutsetting at nyhetene etterstreber objektivitet i sine nyhetssendinger (Aalberg & Elvestad, 2012, s. 85).

Rosenborg (2018, s. 12) uttaler at barnenyheter inviterer barn og unge inn i nyhetssfæren som befinner seg i samfunnet. Barnenyheter skal, ifølge Rosenborg (2018, s. 6), sikre barna ytringsmuligheter gjennom deltakelse til en større nyhetssfære. Nasjonsbygging er stadig under konstruksjon, og mediene er et godt virkemiddel for å styrke en fellesskapsfølelse. Det er viktig i et demokratisk samfunn at de forskjellige individene føler seg inkludert, på alle områder. I en deliberative demokratitradisjon anses mediene viktige i dannelsen og opprettholdelse av den offentlig sfære, og at medlemmene av samfunnet får mulighet til å orientere seg utover i det kollektive, blant annet gjennom en offentlig debatt (Lorgen, 2019, ss. 14-15). Ved å involvere seg i nyhetsbildet får man tilgang til ulike forklaringer og fortellinger som åpner opp bestemte måter å fortolke og forstå det samfunnet en befinner seg i (Lorgen, 2019, s. 14). Med andre ord kan det å orientere seg mot den offentlige sfæren bidra til å forsterke det lokale, nasjonale og globale fellesskapet (Lorgen, 2019, s. 15).

For å sammenfatte kan barn og unge tilegne seg en fellesskapsfølelse gjennom et innsyn og inkludering i det samfunnet de bor i. Ved dannelse av egne barnenyheter inviteres barn og unge inn til den offentlige sfæren, som tillater dem innsyn i de offentlige diskursene.

1.6 OPPSUMMERENDE TEORI

Barnenyhetsprogrammet har blitt en populær kanal for barn og unge i barneskolealder. Programmet henvender seg direkte til barn, og har en dominasjon av myke nyheter. Dette skal skape interesse hos den unge seeren, og samtidig være opplysende på det som skjer både nasjonalt, transnasjonalt og internasjonalt. I en prioritering med myke nyheter som betryggende strategi, vil mengden av harde og mellomharde nyheter falle bort. Gjennom denne vektleggingen kan nyhetene virke til en grad

useriøse for de unge. Likevel skal programmet virke engasjerende og opplysende for den unge mediebrukeren, og skape en inngang til den politiske sfæren som befinner seg i samfunnet de lever i. Innholdet skal formidles på en forståelig og barnevennlig måte, og henvende seg direkte til barn. Barnenyheter kan kobles direkte til samfunnsoppdraget som blant annet går ut på at barn og unge har rett til medieopplysning, gjennom rettigheter i FNs Barnekonvensjon. Ved involvering i nyhetsbildet får barn tilgang til informasjon, og er derfor i stand til å danne egne tolkninger om samfunnet man lever i. I denne utvelgelsen av teori vil jeg analysere mine funn i dette lys.

2. KVALITATIVE ELEVINTERVJU

I denne oppgaven har jeg fokusert på elevenes subjektive forståelser og opplevelser av nyhetsbildet, og for å svare denne problemstillingen gjennomførte jeg tre kvalitative intervjuer med fire elever på femte-trinn, der et av intervjuene var et gruppeintervju. Siden det er et lite utvalg kan ikke deres subjektive meninger og holdninger generaliseres til å gjelde alle femteklassinger. Hadde det vært en større oppgave og forskningsprosjekt ville jeg gjennomført intervjuer til jeg hadde følt det ikke var noe nytt å hente ut. Med andre ord til de ikke hadde nye perspektiver å komme med til problemstillingen. I denne omgangen var informasjonen de fire informantene bidro med nok til å belyse hovedpoenget. Til gjennomføring av elevintervjuet hadde jeg en medstudent med til å ta notater av samtalen. For å bevare informantenes anonymitet har de fått tildelt ulike alias. Gruppeintervjuet med Per og Pål, hadde en varighet på 40 minutter, mens enkeltintervjuene med Ola og Kari, varte i 30 og 15 minutter. Intervjuet foregikk på et grupperom like ved elevenes klasserom.

Å basere seg på kun notater kan føre til at verdifull informasjon kan gå tapt (Johannesen et al., 2016, s. 155). I dette prosjektet valgte jeg å unngå meldeplikten som hører med i benyttelse av lydopptak, så intervjuene baserer seg derfor kun på intervjunotater, nedskrevet av medstudent. Mye på grunn av at informantene kan snakke raskere enn det medstudenten hadde evne til å notere ned. I følge Johannesen et al. (2016, s. 114) er det sjeldent tilstrekkelig med bare en gruppesamtale for å være sikker på at svarene representerer en gruppe mennesker. Dog vil jeg si at de viktigste poengene kom godt frem gjennom notater og observasjoner. Siden jeg ønsket å undersøke elevenes subjektive forståelse av nyheter, visste jeg at det ikke var tilstrekkelig med et enkelt spørreskjema til elevene. Til en slik problemstilling var det passende med en kvalitativ metode til oppgaven. En kvalitativ metode vektlegger årsaker, og meningene bak ord, i motsetning til en kvantitativ metode (Johannesen et al., 2016, s. 93).

I forskningsprosessen benyttet jeg meg av en abduktiv tilnærming, hvor jeg altså parallelt vekslet mellom teori og empiri (Larsen, 2017, s. 25). Jeg anvendte tidligere teori til å utforme intervjuguiden, og til å beslutte fokusområder for oppgaven. Elevintervjuet anser jeg som semistrukturert, siden jeg hadde en klar intervjuguide med spørsmål, men rekkefølge på de ulike spørsmålene ikke var fastsatte i gjennomføringen (Johannesen et al., 2016, s. 146). Etter gjennomførte intervju benyttet jeg videre teori til å utfylle og forklare mine funn, og for å danne underspørsmål. Koding brukes, ifølge Tjora (2017, s. 197), blant annet til å ekstrahere essens fra empiri. I gjennomgang av empiri brukte jeg koding som en strategi for å kategorisere samtalene, og på den måten knytte det til med eksisterende teori. Her valgte jeg å kode funnene i kategoriene *felleskap*, *forståelse*, *skremmende og engasjement*.

I forkant av intervjurunden, observerte jeg samme klasse en dag i uka, gjennom tre uker. Her knyttet jeg både relasjon til de ulike elevene, og observerte samhandlingen mellom lærer og de aktuelle elevene. Valget av informanter var ikke tilfeldig, men heller nøye gjennomtenkt, i samråd med medstudenter og lærerne til de enkelte elevene. På grunnlag av observasjoner gjort i klasserommet, deres deltakelse i klasseromdiskusjonene, og evnene de viste til refleksjon for en rekke ulike temaer valgte jeg disse elevene. Dessuten var flere av disse informantene tillitsvalgte på skolen, og hadde allerede øvelse i å snakke på vegne av klassen sin. Utvelgelsen kan derfor anses som en strategisk utvelgelse, fordi jeg valgte informantene som hensiktsmessige til besvarelsen på min aktuelle problemstilling (Johannesen et al., 2016, s. 115). En av styrkene ved en strategisk utvelgelse var at disse elevene var reflekterte over nyheter. I tillegg ble elevene varslet av meg at de skulle intervjues dagen før, slik at de hadde tid til å tenke over hva de kunne si. Informantene kom derfor med en rekke gode poeng, og enkelte kom med gode eksempler fra programmet. Hvordan påvirkningen jeg hadde på elevene kan også være en faktor i deres svar. Dersom jeg ikke hadde spurt dem dagen før, ville svarene vært annerledes da?

Spørsmålene jeg valgte til intervjuet spesifiserer seg på informantenes opplevelse av nyheter, da særlig på deres møte med Supernytt og/eller andre nyheter. På bakgrunn av ulike påstander om at barnenyheter skal fremme en demokratisk deltakelse, virke inkluderende og være en inngangsbillett til å engasjere seg i samfunnet. En plattform hvor barna kan tre inn i den offentlige sfære som samfunnsborger. Jeg stilte en del spørsmål om informantene anså nyheter som viktige, og på deres forståelse av relevans for nyheter. Spørsmålene var generelle og åpne. I begynnelsen av intervjuet var jeg mest interessert i å spørre om de i det hele tatt var interessert i nyheter, for så lengre inn i intervjuet tone inn spørsmålene til å dreie seg mer om Supernytt. For å danne et overordna bilde, stilte jeg også spørsmål som dreide seg om deres favorittspalter i nyhetsprogrammet, og om de hadde noen eventuelle endringsforslag til programmet. Se vedlegg 1 for utformet intervjuguide.

3. ANALYSE OG DRØFTING

Tidligere forskning viser mye til barn og unges forståelse og bruk av nyheter. Jeg presenterer samme fokusområder ved å dele dem inn etter oppgavens underspørsmål. Første underspørsmål dreier seg om hvordan barn opplever potensielt skremmende nyheter, hvor jeg har hentet frem sitater og omtaler fra intervjuet jeg har analysert mot teori. Videre vil jeg bevege meg over på hvordan barn forstår nyheter, med fokus på det informantene mine uttaler om innhold, språk og troverdighet i Supernytt. Deretter skal jeg flytte fokuset mot hvordan barnenyheter engasjerer barn og unge, med oppmerksomhet på Supernytts fremtredende og fraværende strategier. Før jeg til slutt tar for meg siste underspørsmål som dreier seg om barnenyheter bidrar til en økt fellesskapsfølelse.

3.1 HVORDAN OPPLEVER BARN POTENSIELT SKREMMENDE NYHETER?

Vettenranta (2017) presenterer flere gode poeng med barn og unge i møte med potensielt skremmende nyheter. Først vil jeg presentere informantenes forståelse om barnenyheter, så beveger jeg meg til å analysere betryggende strategier. Deretter drøfter jeg om de ulike informantene opplever nyheter som potensielt skremmende, før jeg avslutningsvis vil diskutere barnas enkle tilgang til nyhetsbilde.

3.1.1 FORSTÅELEN AV BARNENYHETER

Både Per og Pål omtaler nyhetene som vises på Supernytt for «barnenyheter». I intervjuene sammenliknet jeg gjerne Supernytt opp mot Dagsrevyen, hvor de ikke sensureres mer enn det må. Kari lagde et tydelig skille mellom nyhetsprogrammene ved å klassifisere publikummet. Kari sier «[...], fordi det (Supernytt) er jo for barn, mens Dagsrevyen er for voksne.» Det kan derfor se ut til at Kari har gjort seg en mening om at de voksne skal se på Dagsrevyen, mens barn skal se på Supernytt. Fra gruppeintervjuet med Per og Pål hadde de en annen tilnærming til Dagsrevyen enn det Kari hadde. Kari uttrykte at hun fikk med seg nyheter hjemme og på skolen, men at Dagsrevyen er litt kjedelig. Pål derimot fortalte at han så på Dagsrevyen nesten hver dag sammen med foreldrene. Han forteller «Det er aldri noe koselig!» og henvender seg til innholdet i nyhetsprogrammet. Det barna møter gjennom Supernytt er nøye utvalgte myke nyheter, og lav fremtredelse av harde og mellomharde nyheter, som kan ses som en motsetning til Dagsrevyen. Per fortalte at han foretrekker andre nyhetsmedier til å hente ut informasjon på enn å se Dagsrevyen. Han beskriver det som lite sensurert, og viser til et eksempel om at de går rett på sak: «De begynner å snakke om en død person. Jaaaa... Fint og vite da!» med en ironisk tone. Videre peker han på at Supernytt ikke har den samme objektive tilnærmingen til nyhetene, med at de bygger nyheter rundt mer positive innslag, og henviser til nyhetene som dreide som om koronavaksine og vaksinerings i Norge. Magnesen (2016, ss.

19-22) omtalte noe av det samme ved at barnenyheter gjerne forenkler handlingen i så stor grad at det mister deler av konteksten, men også at de velger bort kompliserte nyheter til fordel for innslag barn anser som mer «spiselige». I denne sammenhengen virker det som dette gjelder de mer harde og mellomharde nyhetene Supernytt velger bort, og dette kan ha påvirkning på Pers forståelse av at Dagsrevyen aldri snakker om noe koselig, nettopp fordi Supernytt nesten bare har «koselige» nyheter.

3.1.2 BETRYGGENDE STRATEGIER

Redaksjonen i Supernytt streber etter å formidle nyheter til barn på et språk de forstår (NRK, 2019). Det vil inkludere forklaringer av begreper og hendelser hyppigere enn andre nyheter, slik at barn skal forstå innholdet. På bakgrunn av nyhetssfærens brutale ærlighet, kan det oppleves skremmende for unge seere å se nyheter uten rette strategier til å takle dem (Vettenranta, 2017, s. 24). Lorgen (2019, s. 234) viser til et hyppig bruk av betryggende strategier for å dempe frykten i nyheter hos barn. Informantene mine viser til flere av disse betryggende strategiene, men ikke nødvendigvis like positivt. Særlig Ola snakket mye om en av kategoriene Lorgen (2019, s. 109) mener er den mest utbredt i programmet, altså spalter som omhandler dyr. Spørsmålet jeg stilte var om eleven ble redd når han så på skumle nyheter, der han svarte at andre blir redde av så se «skumle» dyr, der han sikter til slanger og edderkopper. Han sier «*Noen er sånn «ææ, ekle slanger, eller ekle edderkopper», og de synes bare hunder og katter er søte. Jeg synes ikke hunder er så søte, [...]*» Ola var den informanten som snakket mest om dyr, og jeg fikk derfor inntrykk av at Supernytt ikke ses som et nyhetsprogram for Ola. Videre når jeg spør Ola om hvor mye nyheter han får med seg av Supernytt svarer han at det er lite. Vil dette tyde på at omfanget av myke nyheter og andre spalter tar overhånd og erstatter de aktuelle nyhetene i programmet?

Per viser til et eksempel hvor man skiller mellom nyheter og innslag av dyr. Han forteller: «*Men det er så masse dyr! Det er bra at orangutanger blir sluppet ut i det fri. Det er nyheter! Men at dyr får kake på bursdagen sin, er ikke nyheter.*». Jeg liker denne eksplisitte forklaringen på forskjellen i snakk om dyr på programmet. Det virker som Per har en oppfattelse av hva som kan regnes som nyheter å ikke. Han peker derfor på en sjeldnere begivenhet ved at orangutanger i fangenskap blir sluppet ut i det fri, og at det kan regnes som en nyhet. Derimot så tenker Per at det ikke kan anses som en nyhet hvis et tilfeldig dyr får kake på bursdagen sin. Pål henger seg på Per sine utsagn og kommer med et eget eksempel om dyr på Supernytt, som dreier seg om spalten der barna kan velge hva de skal vise på Supernytt, gjennom å svare på «svar-o-meter». Han uttaler: «*Enten så er det ting som høres litt rart ut, og så er det alltid noe med dyr, og da velger ALLE dyr! Enten noen som klatrer fort, eller et søtt dyr eller noe.*» I uttalen av «alle» la han ekstra trykk for å understreke at flertallet valgte dyr i de fleste gangene.

3.1.3 SKUMMELT ELLER IKKE?

Gjennom betryggende strategier som blant annet bruk av dyr, har barna likevel en forståelse for at det er et nyhetsprogram, og informantene ytret derfor et ønske om mer nyheter. Jeg skal jeg vise nærmere eksempler på hvordan barnenyheter engasjerer barn. Slik som Vettenranta (2017, s. 24) uttaler seg om at barn og unge ofte ikke har utviklet passende mestringsstrategier for å håndtere brutalt ærlige nyheter, kan jeg vise til en forskjell til dette tema ved å se ulikhetene på Ola og Kari. Ola hevder han ikke blir redd av å se på nyheter, og at han forstår det ikke gjelder han. Han sier «*Synd for dem.*», og ut fra det utsagnet tolker jeg det som at han enten ikke forstår realiteten ved nyheter, eller at han rett og slett ikke bryr seg. Kari derimot forteller at hun blir fort redd av å se skumle filmer, og jeg funderer derfor på om dette overføres til å gjelde skumle nyheter også. Både Nesheim (2018, s. 43) og Lorgen (2019, s. 19) snakker om at barn og unge gjerne ser brutale hendelser på filmer, men at hendelser fra virkeligheten har en større skremsel. Så det vil ikke være unaturlig at Kari blir skremt av skremmende nyheter. Eksemplet mitt viser til at elever som selv er like gamle kan ha ulike tilnærminger til skumle nyheter, og at Kari og Ola forholder seg til nyheter gjennom forskjellige mestringsstrategier.

Per forteller også at han ikke skremmes av nyhetene, mens Pål har en blanding ved å si både ja og nei. Pål utdyper med at de har mottatt signalet Supernytt forsøker å formidle etter litt mer utfordrende nyheter, ved at elevene skal snakke med en voksen de stoler på. Pål forteller «*[...] men alle i klassen har blitt lei av det; det der «hvis du blir redd av noe så er det viktig å snakke med en voksen» jeg tror alle vet at de kan gjøre det.*» Informantene snakker videre om at de forstår hvorfor de tar det med i programmet, og nevner de minste barna som ser på Supernytt, men at for dem så var det ikke lengre nødvendig, for de hadde forstått budskapet. Dessuten anså ikke guttene nyhetene de ble vist gjennom Supernytt som særlig skremmende. Måten Per og Pål snakker om mindre barn likner samme måte som informantene Lorgen intervjuet. Lorgen (2019, s. 159) henvender seg til barnas strategi ved å overføre sårbarheten på antatt svakere grupper, som i denne sammenhengen er mindre barn som kan oppleve nyhetene som skremmende. De viser at selv om dem ikke blir direkte skremt av nyhetene, har de forståelse for at de mindre barna kan skremmes av det.

3.1.4 BARN FÅR MED SEG NYHETER UANSETT

I en mediedominerende hverdag som fylles med ulike skjermer, kan man ikke utelukke at elevene eksponeres for nyheter gjennom varierende plattformer. Vettenranta (2017, s. 40) fremhever denne problemstillingen gjennom medienes integrering i samfunnet. Informantene mine nevner YouTube som en kilde til informasjon. Både Ola, Pål og Per nevner at de benytter seg av YouTube for å se etter informasjon. Dette er ingen «barnesikker» kilde, og det barna eksponeres for her skjer på deres eget ansvar, uavhengig av hva slags mestringsstrategier de innehar. Med andre ord så kan innholdet

potensielt skremme barna. Supernytt kan bidra til at de lærer seg enkelte strategier for å takle potensielt skremmende innhold, blant annet gjennom det Per og Pål snakket om ved å ta kontakt med en voksen man stoler på. Når elevene anser dette som en trygg vei til forståelse av nyhetsbildet, tolker jeg det som at nyheter kan fremstå mindre skremmende.

Ola nevner et interessant poeng med nyheter, hvor han uttrykker at han selv ikke er så interessert i nyheter, og at det ikke gjør noe fordi han får med seg det som skjer uansett. Han forteller «*Du trenger ikke å følge med på nyheter, fordi du får det kanskje uansett med deg.*». Det virker som Ola sine kilder til informasjon ikke er nyheter, men andre kilder slik som sosiale media, venner og foreldre. Ola forteller at han ikke forstår seg på faren som ser mye på nyheter. Likevel tror jeg Ola har utbytte av at faren følger med på nyheter, fordi da kan faren til Ola snakke om nyheter sammen med Ola, på en tilpasset måte. Så selv om Ola ikke har preferanse om selv å ta initiativ til å se på nyheter, så får han med seg det som skjer uansett gjennom ulike kanaler. Med andre ord, så får barn med seg det som skjer uansett om de følger med på et nyhetsprogram, men at de ikke får de samme betryggende strategiene som skal bidra til å bygge mestringsstrategier, slik som i Supernytt.

Aalberg et al. (2012, s. 88) beskriver en overflod av tilgang på nyheter, noe som bidrar til at denne tilgangen ikke nødvendigvis er like legitim. FakeNews er et av problemene ved en enkel tilgang på informasjon, og enkelte barn og unge kan ha problemer med å skille mellom ekte og falske nyheter. FakeNews nevnes hyppig i intervjuet sammen med Ola. Han utdyper: «*De fleste nyheter er jo viktige, men noe tror jeg er fake.*» og henviser til at selv om det vises på nyhetene, så kan man ikke tro på alt man hører. Om han har utviklet en evne til kritisk tenkning, eller om han har mistillit til nyhetsbilde ble det ikke stilt spørsmål om.

3.1.5 OPPSUMMERENDE

For å oppsummere det jeg har analysert med fokus på skremmende nyheter og barn begynte jeg med å vise til hvordan elevene omtalte programmet Supernytt. Her viser jeg til en forståelse av at nyhetsprogrammet har egne nyheter for barn, som informantene omtaler for barnenyheter. Med andre ord har barna en forståelse for at det er egne nyheter som lages til dem, ved at programmet inneholder flere forskjellige betryggende strategier med formål om å dempe eventuell frykt.

Informantene henvender seg særlig til mengden Supernytt viser av dyr. Videre analyserte jeg om barn opplever nyheter som skremmende eller ikke, hvor jeg viser til en uenighet blant informantene, men likevel en forståelse for Supernytts oppbygning. Barn og unge lever i et samfunn med overflod av tilgang til media barna har innsikt til. Informantene forteller bruk av andre kilder til nyhetsleting slik som YouTube.

3.2 HVORDAN FORSTÅR BARN NYHETER?

Forståelse er noe som utvikler seg mens vi vokser. I denne delen vil jeg se hvordan informantene forstår nyhetene de presenteres for, og knytte det mot utvalgt teori. Jeg vil begynne med å se sammenhenger med et barnevennlig språk, for så trekke frem barnekilder og troverdighet. Til slutt vil jeg rette fokus mot kompliserte nyhets saker.

3.2.1 BARNEVENNLIG SPRÅK

Nesheim (2018, s. 43) har argumentert for at barn bør motta nyheter gjennom grundige forklaringer i et nyansert og tilpasset språk. Magnesen (2016, s. 75) viser til den samme problemstillingen ved at barn og unge danner misoppfatninger når de leser nyheter laget for voksne. Som nevnt tidligere har informantene et klart bilde over at Supernytt går under kategorien «barnenyheter». Informantene har gitt uttrykk for at dette ideelle språket som det er ønskelig at barnenyhetene har, er der. Kari uttrykker når hun ser på Dagsrevyen sammen med familien sin: «*Ja, da skjønner jeg ingenting. Eller jeg forstår litt da.*» Som kan være en direkte link til språkbruken til voksennyhetene i motsetning til barnenyheter. I spørsmål om hun forstod Supernytt hadde hun et motsatt svar: «*Ja, de snakker fint, fordi det er jo nyheter for barn.*» Gjennom disse utsagnene viser Kari til en forskjell i språkbruk for Supernytt og Dagsrevyen, og at hun forstår vesentlig mer på Supernytt, hvor hun bruker argumentet at det er nyheter for barn.

Pål viser en større forståelse til nyheter enn Kari, og han ser på Dagsrevyen nesten hver dag. Han forteller: «*Supernytt har samme nyheter som Dagsrevyen, bare dagen etter det har gått på Dagsrevyen.*» Påls forståelse av nyhetene er bredere enn Kari sin, fordi han ser nyhetene kvelden før. Likevel tror jeg at det kan være givende å se Supernytt for å avklare eventuelle misforståelser som kan ha oppstått. Språket er forenklet slik at det skal være forståelig for barn. Riktignok har jeg ikke spurt Pål om akkurat dette.

3.2.2 BARNEKILDER OG TROVERDIGHET

Et av kriteriene for å kunne kategorisere Supernytt som barnenyheter er å fremheve barn som primærkilder. I dette spørsmålet har jeg igjen gjort et spennende funn mellom informantene Ola og Kari. Kari mener det er godt å høre barnas synspunkter, og viser til eksempel om skredet i Gjerdrum. Ola derimot peker på fraværet av det Lorgen (2019, s. 115) omtaler som elitekilder. Han peker på det faktumet at det ikke er like troverdig med bruk av barn som primærkilder, fordi: «*[...] ikke sikkert alt som er riktig.*». Olas forståelse av troverdige nyheter, kan tolkes som at det bør komme fra voksne, og ikke bare fra barna. Per og Pål henger seg på Kari sin uttalelse av barn som kilder. De diskuterer at gjennom fremheving av barn viser de at barn også har meninger. Per reflekterer rundt barn i nyhetene: «*Jeg synes det er fint, for da viser de at barn kan ha sin mening. Og da bør ikke de voksne*

bare ignorere dem.» Han peker her på en rolle barn har i samfunnet som en samfunnsborger, med rettigheter til å bli hørt. Jeg skal diskutere dette utsagnet mer i underspørsmålet om fellesskapsfølelse, men jeg benytter meg av det her også for å vise til et poeng om at flere foretrekker å ha barn i nyhetene.

Det at informantene snakket så mye om dyr i Supernytt gir meg et inntrykk at det tar stor plass i programmet. Nesheim fremhever problemstillingen om barna blir beskyttet fra realiteten. Bidrar Supernytt til dette når de snakker så mye om dyr, og flytter fokuset og forståelsen av det barna kaller nyheter, til å være et program som dreier seg om dyr? Vil denne skjermingen føre til at barn assosierer nyheter med søte dyr, og fjerne det som faktisk skjer i samfunnet?

3.2.3 OPPSUMMERENDE

Supernytt benytter seg av et barnevennlig språk mine informanter beskriver. Jeg har analysert en forskjell mellom Supernytt og Dagsrevyen ut fra informantenes utsagn. Videre for barnas forståelse av nyheter viser funnene mine til en splittelse i bruk av barnekilder, der enkelte mener det er bra med barnas synspunkter, mens andre ønsker mer bruk av elitekilder. Supernytt forenkler nyhetsinnholdet slik at det skal tilpasses et yngre publikum.

3.3 HVORDAN ENGASJERER BARNENYHETER?

Barn og unge er etter min erfaring ikke vanskelig å engasjere så lenge de får nyhetene presentert på en god måte. I denne delen av analysen vil jeg vise til informantenes ønske om nyheter, deretter se på unødvendige spalter i Supernytt. Barn bruker begreper som spennende og kjedelig i omtale om nyheter, som jeg skal vise frem og drøfte med relevant teori, før jeg til slutt peker på viktigheten av nyheter for barnas engasjement.

3.3.1 ØNSKE OM MER NYHETER PÅ SUPERNYTT

Magnesen (2016, s. 22) henviser til at barn har samme årsaker til å se på nyheter, som det voksne har. Altså at barn har et behov for å holde seg oppdatert på det som skjer i verden. Dette viser også flere av mine informanter til. Kari uttalte at hun likte best å følge med på nyheter av det som skjedde rundt i verden, altså utenriks, da jeg spurte hva slags nyheter hun likte best: «*Det som skjer rundt i verden. Det som er spennende.*». Videre forteller hun meg at hun syns det er mest nyheter av det som skjer i Norge, altså innenriks, og viser til et ønske om at det var mer utenriks i Supernytt. Likevel gir Kari uttrykk for at det som gjør Supernytt gøy, er at det er variasjon i programmet deres. Kari ønsker med andre ord mer utenriksnyheter, samtidig som programmet beholder mer av de varierte myke innslagene, som ikke nødvendigvis dreier seg om nyheter.

Per peker på forskjellen av nyheter. Som jeg siterte han på tidligere om orangutanger og dyr med bursdagskake viser han en eksplisitt forskjell av det han oppfatter som nyheter. Han viser til enda et eksempel der han peker på forskjellen han mener er på nyheter. Han forteller: «*En mann som møtte broren sin for første gang, det er jo ikke akkurat nyheter. Dette med koronavaksine, det er nyheter!*». I snakk om mannen som møtte broren sin for første gang, var det en mann som ikke visste at han hadde en bror, fordi han ble kidnappet fra hans sør-amerikanske biologiske familie som baby, og til slutt adoptert av en norsk familie. Jeg observerte at elevene i klassen viste engasjement da denne sendingen ble vist, men likevel mener Per at det ikke regnes som en *nyhet*. Imidlertid syns jeg at dette kan anses som en myk nyhet. Kanskje det Per mener er nyheter er harde og mellomharde nyheter? Pål bekrefter observasjonen min ved å kommentere «*synes nyheten om mannen som møtte broren sin var litt spennende.*», og omtaler det som en nyhet. Per ser på Dagsrevyen med foreldrene sine ofte dagen før, og forteller at mange av nyhetens som vises på Supernytt, har han allerede sett dagen før. Allikevel ønsker begge guttene seg mer nyheter i programmet, og Per var mer spesifikk på at han ønsker seg mer av det han mener er *nyheter*, altså mindre av de myke nyhetene, og mer harde nyheter. Pål bevegde seg inn på at han ønsket mer om partiene vi har i Norge, altså politikk. Dette skal jeg vise mer til under fellesskapsforståelse.

3.3.2 UNØDVENDIGE SPALTER I PROGRAMMET?

Kari snakket om at hun likte variasjonen i programmet, at hun foretrakk de varierte sendingene, og det inkluderer da de ulike spaltene som fleip eller fakta, pandamandag, gåte, kjendisprat m.m. Her er Per og Pål mer uenige med Kari, for de kunne byttet ut ulike spalter til fordel for mer nyheter, og viser særlig til spalten om kjendisprat. Pål reflekterer: «*Jeg tror kanskje 60-70 % bryr seg om de ekstragreiene på Supernytt som kommer.*» Informanten har derfor oppfattet at over halvparten ikke vil ha det han omtaler som ekstragreier, med på slutten av episodene.

Været er noe av det nordmenn snakker mest om, og det er ingen unntak at Supernytt også har en værmelding med i programmet. Spesielt med denne værmeldingen er at barn kan sende inn forslag på plasser de skal vise værmeldingen, slik at det ikke alltid blir de tradisjonelle og sentrale plassene hver dag. Likevel er ikke informantene like overbevist om hvor viktig værmeldingen er for den norske diskursen. Per uttaler nemlig: «*Jeg tror det bare er sånn 10 % av alle barna som ser Supernytt som bryr seg om værmeldinga.*» Pål sier noe av det samme, men han snakker om det at han liker at plassene som vises, skifter plass hver dag. Det at informantene på gruppeintervjuet viser til ulike meninger om samme tema, gir meg inntrykk av at det generelt kan være delte meninger.

3.3.3 KJEDELIGE OG SPENNENDE NYHETER

Supernytt har en tendens til å fokusere på myke innslag, som virker underholdende, som kan bidra til at nyhetene mangler kontekst (Magnesen, 2016, s. 22). Magnesen (2016, s. 18) diskuterer begrepet om at barn opplever nyheter som *kjedelig*. Hun argumenterer for at kjedelig er et relativt begrep, da gjerne nyhetene ses som en «voksenting», som ekskluderer barn fra handlingen, nettopp fordi den henvender seg direkte til et voksent publikum. Ola snakker om en slik henvendelse til nyheter der han anser det som en voksenting. Han har uttalt at han ikke forstår de voksne som kan sitte i mange timer å se nyheter, og at han selv ikke har ønske om å gjøre det. Han uttrykker en forskjell om at barn og voksne er ulike, og at barn ikke har et ønske om å se nyheter: «*Barn er ikke som voksne, som bare sitter i tre timer og leser og ser på nyheter.*» Han forklarer meg at siden det er et nyhetsprogram for barn, bør det være mer «morsomme nyheter». Kari har nesten lik uttalelse, bare at hun ønsker seg «spennende nyheter».

Jeg syns det er vanskelig å tolke disse utsagnene om mer morsomme og spennende nyheter. Hva mener de med spennende nyheter? Dette er noe jeg skulle ønske jeg hadde ytterligere mulighet å forske på, men per i dag må det holde med allerede innsamlet empiri. Informantene snakker om at de synes flere av spaltene er overflødige og unødvendige, og at det er lite seriøse nyheter. Altså en dominans av myke nyheter. Det jeg ikke forstår er hva slags nyheter de ønsker? De liker ikke useriøse nyheter som for eksempel den med en mann som møter sin bror for første gang, men er ikke dette en uvanlig og spennende nyhet? Samtidig uttaler enkelte informanter at de blir lettere skremt, noe som gjør det avgjørende med betryggende strategier i programmet. Likevel, hva slags nyheter er det elevene egentlig vil se mer eller mindre av? Per reflekterer «*50/50 om det egentlig er nyheter.*», altså om det faktisk er det han anser som nyheter. Han mener med dette at det ikke er alltid det er nyheter som har en passende rolle til å vises på et nyhetsprogram.

Lorgen (2019, s. 196) påpeker at det ikke er noen direkte tradisjonell spenningskurve i nyhetsinnslag, og at innslagene ikke kommer seg videre. Mine informanter snakket også om at det føles ut som en evig og kontinuerlig elendighet, der det ikke presenteres noen direkte løsning på problemene. Per og Pål snakket om at det er aldri noen god avslutning på de mer dramatiske nyhetene, men at de bare skifter tema. Videre reflekterte de over at nyhetene presenteres uten løsning. Dette fremhever Vettenranta (2017, s. 23) som kan bidra til at barna som vitner kan føle seg ansvarliggjort til det de ser, og kan derfor oppleve en følelse av avmakt, fordi de vet de ikke får gjort noe med utfordringen. En slik følelse kan virke mot sin hensikt om å engasjere barn inn i den politiske sfæren.

3.3.4 VIKTIGHETEN AV NYHETER

Ola forteller han at han synes de fleste nyheter er viktige, men at han ikke har interessen for alle nyheter. Han forteller: «*Jeg synes det er gøy å liksom følge med på nyheter som er litt sånn morsomme. Ikke sånn «åå, denne klassen har ryddet en hel strand». Det er kjedelig.*». Igjen synes jeg det er utydelig hva Ola mener med «morsomme» nyheter, men poenget jeg viser til her er om Ola føler seg tvunget til å fortelle meg at han liker nyheter? Lorgen (2019, s. 194) viser til et ambivalent forhold elever har til nyheter, og at det er en sosial norm at man skal følge med på nyheter. Både Per og Pål gir uttrykk for at de liker å føle seg oppdatert og forstå det som skjer i verden, men likevel starter Per med å si at han egentlig ikke liker å se på nyheter. Lorgen (2019, s. 196) beskriver det plikttoppfyllende lærende subjekt som en posisjon hvor det blir en konflikt, dersom barna bestemmer seg for å avvise nyheter som kjedelige. Hun peker på verdiene om å være orientert mot den offentlige sfæren, bort fra barnas private sfære.

«Kjedelig på en engasjerende måte» er et sitat Lorgen (2019, s. 194-195) benytter seg av, og det sitatet vil jeg supplere med til mine informanter. Gjennom tydningen av informantenes ulike svar virker det som de fremmer det samme budskapet, bare med andre ord. De fremmer synspunkt om at det er interessant å se det som skjer rundt i verden, og blant annet har alle informantene vist til en interesse for utenriksnyheter. Likevel er det også et poeng om at det er kjedelig, da særlig i snakk om nyhetene som vises på Supernytt. Her påpeker de dominansen av myke nyheter som innhold, og vil det derfor ha en betydning på deres nyhetsforståelse og engasjement? Engasjerer Supernytt barna på en kjedelig, men lærerik måte? Fremmer det som kanskje produksjonen har som formål om at skal være underholdende og betryggende, som noe barna opplever kjedelig og unødvendig? Føler elevene en plikt for å si at det er spennende og engasjerende å se nyheter, eller er det faktisk ikke tilfelle? Uavhengig av det så har Supernytt oppnådd en metode å engasjere enkelte av mine informanter til et ønske om å holde seg oppdatert, gjennom en alternativ tilnærming, eller avbrekk med andre innslag til å ta fokuset bort fra eventuelle upassende og mulige skremmende begivenheter.

3.3.5 OPPSUMMERENDE

Supernytt viser et variert tilbud av både nyheter og andre innslag, i formål om å engasjere barn med ulike preferanser. Informantene viser til ulike områder de liker mer eller mindre, og igjen viser de til en uenighet. De trekker inn eksempler jeg analyserer mot hverandres utsagn, og drøfter hvorfor de har disse meningene.

3.4 BIDRAR BARNENYHETER TIL EN ØKT FELLESKAPSFØLELSE?

Felleskap skjer ikke bare horisontalt mellom elever, men i et demokratisk samfunn skal det i et deliberativt demokrati inkludere alle borgere i et samfunn til å delta i den offentlige sfære, noe som også inkluderer barn og unge (Lorgen, 2019, s. 14). Derfor vil jeg se nærmere på barnas rolle i samfunnet, og deres syn på politikk. Til slutt vil jeg snakke om det Lorgen (2019, s. 125) kaller en pedagogisk plikt, i forbindelse med Supernytt i skolen.

3.4.1 BARNES ROLLE I SAMFUNNET OG POLITIKK

Lorgen (2019, s. 119) påpeker at det barna sier om Supernytt, kan si noe om hvordan barna oppfatter sin rolle i samfunnet. Magnesen (2016, s. 19) hevder også at informasjonen de får er med på å forme hvordan de forstår verden. Dette synes jeg er en interessant påstand å se nærmere på, fordi mine informanter har ulike uttalelser om Supernytt. Hvis en ser på Ola sine uttalelser viser han at han ikke er like entusiastisk til Supernytt, som for eksempel Kari. Ola fremhever bruken av søte dyr, og at han tenker barn ikke er like troverdige kilder slik som voksne er. Han har også en oppfatning om at noe av nyhetene kan være FakeNews, noe som kan indikere hans mistillit til nyhetene. Kari på den andre siden har en mer positiv fremstilling til Supernytt, og fremhever det meste på programmet som noe hun interesserer seg for. I spørsmålet jeg stilte angående egen konstruering av programmet hadde hun nesten kopi av hvordan programmet sendes nå. Noe som kan tyde på at hun er fornøyd med organiseringen og oppbygningen av Supernytt.

Videre i intervjuene snakket Per og Pål om noe jeg anser som veldig gode poeng. Per forteller: at «[...] *da viser de at barn kan ha sin mening, og da bør ikke voksne bare ignorere det.*», og argumenterer for at meningene til barn bør bli hørt. Videre forteller han «*Vi er jo framtida*», og poengterer dette med at barna skal en gang bli de voksne som skal bestemme. Han peker derfor på et ansvar barna har med å lære seg å uttrykke sine meninger, samtidig som at de ikke er ansvarsfulle nok til å bestemme for mye. Kari har også uttalt at «*det er fint å høre barnas opplevelser*», noe som kan tyde på en felles oppfatning på at barnas meninger bør bli lyttet til.

I politiske saker viser Lorgen (2019, s. 203) til en lite fremtredende interesse blant hennes informanter. Hun henviser til tidligere forskning om at barn og unge ofte posisjonerer politikk som uinteressante og kjedelige tema. Dette er en motsetning til mine informanters utsagn, der de ønsker mer politiske saker inn i Supernytt. Pål ytrer et ønske om å inkludere de ulike partiene, og vite mer om de forskjellige. Per forteller «*Jeg liker når det er valg, fordi det er spennende å følge med på.*». Videre forteller han at debatt er gøy, noe Pål ivrig sier seg enig i, og viser til eksempel på debatt mellom tidligere amerikansk president Trump, og nåværende president Biden. Disse informantene

viste en bekreftelse på at så lenge ting presenteres til dem på en engasjerende og forståelig måte, kan de forstå det meste, selv temaer som er antatt kjedelige for barn og unge.

Gjennom intervjuene kommer det frem at informantene er mer begeistret for de spaltene der de kan bestemme hva som blir vist i Supernytt. De fremhever spalter som *fleip eller fakta* og *svar-o-meter*. I disse spaltene hevder de at de får en følelse av å ytre sin mening, og at de derfor har en betydning på det som skjer. De beskriver med andre ord en medbestemmelsesfølelse og at de er en del av fellesskapet, men at de blir respektert som individer med egne meninger. Likevel poengterer Ola at: «*Barn er ikke som voksne*», og viser til en forskjell om at barn har andre interesser enn å være oppdatert på det som skjer i nyhetene.

3.4.2 PEDAGOGISK PLIKT

Magnesen (2016, s. 18) hevder at barnenyheter både kan tilrettelegge og hindre barn fra å engasjere seg i samfunnet. Hun utdyper at dersom de forstår innholdet kan det gi innsikt og lærdom, men dersom barna ikke forstår kan de oppleve en forvirring eller frykt. Lorgen (2019, s. 125) observerer en pedagogisk plikt ved at Supernytt kan virke mot sin hensikt, ved å innføre nyheter som en rutine. Hun henviser til forskning hvor nyheter allerede knyttes til skolearenaen, og at det er et ønske fra skolen at barn skal se på nyheter. Informantene i min undersøkelse viser til at de ser Supernytt hovedsakelig på skolen, men at de får med seg andre nyheter på hjemmebane. Per ser Dagsrevyen med foreldrene sine, Kari ser noen ganger Dagsrevyen sammen med foreldrene sine, mens Ola og Pål oppsøker andre medier for å hente frem informasjon. Ola var den informanten som ytret at han ikke var særlig interessert i nyheter, og at han heller vil se på andre program han mener de lærer noe av, som for eksempel Newton.

3.4.3 OPPSUMMERENDE

Fellesskap er essensielt i et demokratisk samfunn, og nyheter kan ses som en inngang til den politiske sfæren. Hvordan barna ser på Supernytt kan gi en indikasjon på hvordan de oppfatter sin rolle i samfunnet. Her kommer informantene med ulike utsagn, som gir et innblikk i variasjonen blant jevngamle elever, med ulike preferanser. Informantene gir blant annet inntrykk av at de ønsker mer harde nyheter som politikk, noe tidligere forskning viser det motsatte av. Når barn ser på Supernytt som en form for en plikt, kan det kategoriseres som en pedagogisk plikt. Da går det bort fra barnas eget ønske, og blir heller en forpliktelse.

4. KONKLUDERENDE REFLEKSJONER

Supernytt har blitt en rutine for mange barn i skolen. Formålet til NRK Super redaksjonen er at barn og unge skal få nyheter forklart til seg på en interessant, forståelig og barnevennlig måte gjennom Supernytt (NRK, 2019). Tidligere forskning har vist til at barn plasseres som uinteressert overfor nyhetsbilde parallelt med en idyllisk barndom. Lorgen (2019) skrev sin Doktorgradsavhandling om fremstillingen av barn i mediene, samtidig som hun har intervjuet flere barn og unge for å høre deres mening og utbytte av nyhetsprogrammet. Dokumentasjonen på de ulike områdene er utfyllende, og kan gi en indikasjon på hvordan barndommen påvirkes gjennom inkludering mot nyhetssfæren. I denne oppgaven søkte jeg etter likehetstrekk til Lorgen (2019) sine undersøkelser, samtidig ønsket jeg å undersøke om det var noen motsetninger eller ulikheter mellom Lorgen sine funn med mine informanternes utsagn. Formålet med oppgaven er å finne ut hvordan enkelte femteklassinger opplever nyheter, som er formidlet gjennom NRK Supernytt.

Programmet viser dominerende myke nyheter noe mine informanter uttrykker gjentatte ganger. Blant annet har innholdet av dyr i programmet en fremtredende rolle, noe informant Ola viser misnøye med. Per viser til at han har en oppfatning av hva han vil kalle nyheter og ikke, og henter frem eksempler med utrydningstruede dyr, og dyr som får bursdagskaker.

Intervjuene viser at informantene velger NRK Supernytt fremfor andre nyhetsmedier. Dette tolker jeg som at de finner både informasjon som er viktig, men også interessant for dem. Supernytt presenterer et variert innhold, som vekker interesse blant femteklassinger, og bidrar til at barn og unge holder seg oppdatert på det som skjer i rundt i verden. Enkelte informanter får utbytte av programmets enkle og forståelige forklaringer, mens andre liker de mer sjeldne nyhetene som ikke presenteres på Dagsrevyen. Femteklassingene gir uttrykk for at de opplever nyhetene som presenteres gjennom NRK Supernytt som informativt, forståelig og morsomt. Flere viser engasjement for å se programmet jevnlig, samtidig er det variasjon fordi andre foretrekker andre programmer fremfor Supernytt. Barn og unge har tidligere blitt oppfattet som uinteressert i politikk, noe som nødvendigvis kun kan være en antakelse fra tidligere? Likevel så viser mine funn til at så lenge barn og unge får en forklaring fortalt på deres egne premisser og språk, vil de forstå det meste, og kan ende opp engasjerte for noe som er tidligere antatt uengasjerende for barn. Så for å besvare problemstillingen så viser informantene i intervjuene til en opplevelse av Supernytt som både spennende, kjedelig, unødvendig, morsomt og varierende.

REFERANSER

- Aalberg, T., & Elvestad, E. (2012). Media i demokratiske samfunn. I *Mediesosiologi* (2. utg., ss. 79-94). Oslo: Det Norske Samlaget.
- Johannesen, A., Tufte, P. A., & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Oslo: Abstrakt forlag.
- Larsen, A. K. (2017). *Samfunnsvitenskapelig forskning og metode* (2.. utg.). Bergen: Fagbokforl.
- Lorgen, L. C. (2019). Nyheter for barn og forestillinger om barndom. Barns erfaringer og Supernytts tekstlige strategier. [Doktorgradsavhandling, Universitetet i Bergen]. Bergen Open Research Archive: https://bora.uib.no/bora-xmlui/bitstream/handle/1956/20871/drthesis_2019_LinnCathrinLorgen.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
- Lyngve, E., Syvertsen, T., & Orgeret, K. S. (2018, september 25). *nyheter*. Hentet fra Stor Norske Leksikon: <https://snl.no/nyheter>
- Magnesen, K. R. (2016). *Barn og nyheter: Norske barns nyhetsleting og -forståelse*. [Mastergrad, Universitetet i Oslo]: UIO, DUO Research Archive. Henta frå <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/54622/KristineMagnesen.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Nesheim, N. S. (2018). Barn og nyheter. En analyse av Aftenposten Junior og NRK Supernytt. I B. M. Nyjordet (Red.), *Barns mediehverdag* (ss. 43-60). Oslo: Cappelen Damm Akademisk .
- NRK. (2019). *Velge og bli valgt. NRKs årsrapport 2019*. Henta frå https://fido.nrk.no/9ad1804eda8c3c661343567477d1025537cf52cbc11db920db357f28b54ca077/nrk_aarsrapport2019.pdf
- Rosenborg, L. T. (2018, September 9). På barnas side. Nyhetsformidling i aftenposten Jr. *Norsk medietidsskrift*, ss. 1-16. doi:<https://doi.org/10.18261/ISSN.0805-9535-2018-03-03>
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (3.. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Utdanningsdirektoratet. (2020). *Læreplan 2020: Overordnet del; Demokrati og medvirkning*. Hentet fra Udir: <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/opplaringens-verdigrunnlag/1.6-demokrati-og-medvirkning/?lang=nob>
- Vettenranta, S. (2017). Nyhetsinnhold i endring. I S. Vettenranta, *Krig og katastrofer i media. De unges møte med brutale nyheter* (ss. 19-40). Bergen: Fagbokforlaget.

VEDLEGG 1

ELEVINTERVJU TIL FOU

Innledning

- Presenter deg selv og Mette
- Informer om prosjektet, og hva spørsmålene skal dreie seg om. Garanter anonymitet.
- Gå gjennom hvordan man dokumenterer intervjuet, hvorfor Mette er der
- Antyd hvor lang tid intervjuet vil ta.

Faktaspørsmål – icebreaker

- Still enkle spørsmål. Hvor bor du? Hvem bor du med? Noe dyr? Hobbyer? Favorittfag på skolen? Hva liker du å gjøre i ferier? Hva skal du bli når du vokser opp?

Introduksjonsspørsmål og overgangsspørsmål– ton inn på supernytt

- Følger du mye med på nyhetene?
- Hvor får du vite nyheter fra?
- Synes du nyheter er viktig?
- Hva slags nyheter liker du best å følge med på? (sport, kjendis, uten- og innenriks)

Nøkkelspørsmål

- Hva tenker du om supernytt? Hvorfor?
- Hvor mye av nyhetene får du med deg gjennom programmet?
- Favorittspalte i programmet? Hvorfor?
- Blir du noen ganger redd når du ser skumle nyheter? Hvorfor? Hvorfor ikke?
- Vil du heller finne nyheter gjennom en avis enn supernytt?
- Sett en «voksen» nyhetssending? Hva tenker du at det er mer barn på supernytt?
- Syns du nyhetene er viktige for deg? (av det som blir vist)
- Skulle du ønske de gjorde noe annerledes på supernytt? Hvorfor?

Avslutning

- Husk å informere om at du nærmer deg slutten
- Kom med oppsummerende notater, er det noe uklart
- Har deltager noen spørsmål?